

Història del Periodisme

Codi: 104985

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Enric Marín Otto

Correu electrònic: Enric.Marin@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Teresa Ferre Panisello

Prerequisits

Cap.

Objectius

L'objecte de l'assignatura és apropar l'alumnat al coneixement de les formes (mitjans i formats) de les modalitats més significatives de la pràctica periodística moderna. S'analitzarà la transició del periodisme artesanal al periodisme industrial i la seva evolució a les actuals formes de periodisme digital. L'enfocament prioritza la dimensió de la construcció de la realitat social elaborada a partir del discurs periodístic.

Partint de les grans tradicions periodístiques internacionals, l'àmbit principal d'estudi és el periodisme català dels segles XX i XXI. En paral·lel, també s'estudiarà de forma comparada el periodisme espanyol de referència. L'estudi històric i crític d'aquestes tradicions pretén habilitar els/les estudiants per entendre els reptes als que s'enfronta avui el periodisme.

En cada capítol es farà esment del context social, polític, tecnològic, empresarial i professional. També del periodisme amb els altres àmbits de la comunicació social. Així mateix, el contingut de l'assignatura serà sensible a la diversitat cultural i als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Competències

- Aplicar el mètode científic adequadament, plantejar hipòtesis relatives a la comunicació periodística, validar i verificar les idees i els conceptes, i ressenyar correctament les fonts.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar de manera transversal els mètodes científics en l'anàlisi de la relació entre canvi tecnològic, el canvi social i accessibilitat als mitjans.
2. Aplicar el pensament científic amb rigor.
3. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
4. Descriure l'estructura, el funcionament i la gestió de l'empresa de comunicació.
5. Descriure la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol i europeu des del punt de vista polític.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
7. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
8. Explicar l'evolució de la tradició periodística contemporània catalana i espanyola.
9. Explicar la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol i europeu des del punt de vista econòmic i el teixit empresarial.
10. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
11. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Tema 1. Introducció i conceptes bàsics. Història, comunicació, periodisme.

Tema 2. Els orígens de la modernitat: del periodisme artesà a la Il·lustració i la revolució industrial. L'excepció catalana del XVII.

Tema 3. El retard històric en la creació de la democràcia liberal i les especificitats del periodisme industrial a Catalunya i Espanya.

Tema 4. Els inicis de la cultura i la comunicació de masses a Catalunya i Espanya. La Renaixença i l'emergència del periodisme contemporani.

Tema 5. Primer terç del segle XX (1). Fotoperiodisme, la consolidació del periodisme industrial de masses i la irrupció de la ràdio. Mancomunitat, Primera Guerra Mundial i premsa de masses a Barcelona i a Madrid.

Tema 6. Primer terç del segle XX (2). Crisi del 29 i ascens del feixisme. Dictadura de Primo de Rivera, radiodifusió, cinema i cultura de masses.

Tema 7. El cicle republicà. L'època daurada de la premsa a Catalunya i a Espanya.

Tema 8. Segona Guerra Mundial. Periodisme, guerra freda i Dictadura de Franco. L'era de la televisió. Autoritarisme, oficialisme i uniformitat periodística a Espanya.

Tema 9. Guerra del Vietnam i "nou periodisme". Impacte de la llei Fraga i aparició del periodisme de televisió de masses.

Tema 10. Cap al final de la guerra freda. Crisi de la Dictadura franquista, Transició democràtica i reconstrucció de la cultura periodística catalana i espanyola.

Tema 11. Revolució digital, innovació en periodisme audiovisual i convergència de gèneres, formats i plataformes de difusió.

Tema 12. La crisi financera del 2008 i l'acceleració de la crisi periodística. El macro-sector de la gestió de la informació i la novaampliació de la definició de periodisme.

El calendari detallat amb el contingut de les deferents sessions i la programació dels seminaris es penjarà al Campus Virtual, on els/les estudiants podrà trobar l'explicació detallada dels exercicis i pràctiques, el diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Metodologia

La metodologia combina explicacions teòriques amb activitats dirigides presencials, activitats supervisades i treball autònom. L'aprenentatge està basat en l'anàlisi i la resolució de casos pràctics. S'estimula el treball en equip, l'estudi personal i la capacitat d'anàlisi crítica.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Avaluació	7,5	0,3	1, 2, 8, 11
Explicacions teòriques	28	1,12	1, 2, 3, 8, 11
Tipus: Supervisades			
Seminaris i pràctiques	15	0,6	1, 3, 6, 8, 10
Tutories	7,5	0,3	1, 2, 3, 6, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	17,5	0,7	1, 2, 3, 6, 8, 11, 12
Lectures	14	0,56	1, 2, 8, 11, 12
Treball de curs	32	1,28	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12

Avaluació

Avaluació.

A. Avaluació dels alumnes de primera matrícula.

L'alumnat de primera matrícula haurà acollir-se a un sistema d'avaluació contínua. Els requeriments per aprovar l'assignatura són els següents:

1. Realització d'una prova tipus test (50% de la nota final). La matèria avaluable es referirà a el conjunt de lectures de el curs, així com a les explicacions i els debats duts a terme a les classes i els seminaris.

2. Realització d'un treball de curs col·lectiu realitzat en equips de tres estudiants (40% de la nota final). El/la professor/a del seminari haurà d'aprovar la proposta. Així mateix el/la professor/a del seminari s'encarregarà de fer el seguiment de la realització de la feina al llarg de el curs. La data límit per a acabar la feina serà el 22 de desembre.

3. Seguiment de les activitats pràctiques proposades programades al seminari (10% de la nota final).

B. Qualificació final

S'haurà de realitzar la prova de el curs, el treball en grup, així com haver participat en les activitats de seminari. Pel que fa referència al treball de curs, en el cas de no tenir aprovada la proposta inicial, o que no sigui lliurat, es considerarà com no avaluable. Atès que l'assignatura té un model d'avaluació contínua, el "no avaluable" al seminari suposa també un "no avaluable" de l'assignatura.

C. Avaluació de l'alumnat de segona matrícula.

En el cas de segona matrícula, el/la alumne/a podrà optar per una única prova de síntesi que consistirà en un exercici en el què es combinarà el desenvolupament de temes i preguntes tipus test. La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de l'aquesta prova de síntesi.

D. Sistema de recuperació.

Alumnat de primera matrícula: en el cas de suspendre la part teòrica de l'assignatura, el/la professor/a establirà una prova alternativa de recuperació que es realitzarà el 26 de gener. La nota mínima de la prova de curs per poder fer mitjana serà de 3 sobre 10. Pel que fa al treball de curs, si l'avaluació no fos positiva hi haurà un període de reelaboració que conclourà el 17 de gener.

El/la alumne quin que incorri en qualsevol irregularitat còpia plagi suplantació d'identitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació serà qualificat amb un zero. En el cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà de zero.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova de curs	50%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12
Pràctiques seminari	10%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 6, 8, 12
Treball de curs	40%	17,5	0,7	1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

-Gómez Mompart, Josep Lluís i Marín Otto, Enric (Ed.). *Historia del Periodismo Universal*. Madrid, Editorial Síntesis, 1999.

-Canosa, Francesc (Ed.). *Història del Periodisme de Catalunya*. Barcelona, Sàpiens i GdC, 2016 (3 vols).

-Guillamet, Jaume. *Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació*. Bellaterra, Aldea Global, 2002.

-Torrent, Joan i Tasis, Rafael. *Història de la premsa catalana*. Barcelona, Ed. Bruguera, 1966 (2 vols.).

-Guillamet, Jaume. *Política, mercat i llengua. Una interpretació històrica del periodisme català* (<https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000239/00000006.pdf>).

Casasús, Josep M. *Periodisme català que ha fet història*. Barcelona, Ed. Proa, 1995.

-Fuentes Aragonés, J. Francisco i Fernández Sebastián, Javier. *Historia del periodismo español*. Madrid, Ed. Síntesis, 1997.

Programari

L'assignatura no requereix el domini de cap programari específic, més enllà dels paquets d'ofimàtica usuals.